

Kalotaszentkirály Község Híradója

Tavaszi gondolatok...

Újból nagy szeretettel köszöntöm a Községi Híradó olvasóit. Meggyőződésem, hogy várták a húsvéti kiadást, mert többek között - szokásainkhoz híven - ebben a lapszámomban hozzuk nyilvánosságra az előző év költségvetését, mind a bevételi, mind a kiadási összegeket. Ha tanulmányozzuk a költségvetés mutatóit, könnyen kiderül, hogy az összköltségvetésnek csak 10%-át sikerült saját jövedelmeinkből fedeznünk, azaz a lakosság által befizetett adókból és illetékekből.

Aki részt vett a januárban megszervezett falugyűlésen, bővebben is informálódhatott a közösség gondjairól, sikereiről, terveiről. Nekik tiszta szívből köszönjük, hogy megtiszteltek jelenlétükkel, és érdeklődéssel figyelték beszámolóinkat. A gyűlésen beszámoltunk a fontos tudnivalókról, szociális törvénykezésekről, a mezőgazdasági irodával kapcsolatos tudnivalókról, rendőrségről, szemétyűjtésről, valamint elmondtuk az adókkal és illetékekkel kapcsolatos tudnivalókat, amelyből kiderült, hogy az önkormányzat a 2014-es évre nem emelte az adókat, sem a szemétszállítás díját.

Ismét tavasz van, megújul a természet, és az emberek is jobb kedvvel, vígabban élik mindennapjaikat. Új terveket szőnek, és igyekeznek ezen célkitűzéseket megvalósítani. Az önkormányzat is hasonlóan cselekszik. Decemberi lapszámunkban beszámoltunk a 2013-as év megvalósításairól, az elkövetkezőben próbálnám az ez évi terveket felvázolni.

Aki figyelmesen tanulmányozza a 2013-as év költségvetését, észreveheti, hogy rendelkezünk el nem költött pénzeszegekkel, amelyből biztosítani tudjuk néhány terv megvalósítását.

❖ Április hónap folyamán megvásároljuk a 356-os házszám alatti ingatlant, melyet idővel falumúzeummá szeretnénk fejleszteni. Úgy gondoljuk, hogy az utolsó órákba vagyunk, még megmenthetjük hagyományos eszközeinket, bútorainkat, hagyományos mesterségeinket tudnánk bemutatni a következő generációknak. Terveink szerint a múzeumba többek között kalotaszegi szoba, a kendermegmunkálás folyamata, asztalos-, illetve kovácsműhely, és még sok minden helyet kapna. Elképzeléseink szerint ezeket az anyagokat adományokból tudnánk összegyűjteni, leltár alapján mindenki tudná, hogy mit adott, és mi az övé. A ház külső-belső átalakítást igényel.

❖ Elkezdtük az uniós pályázatunk kivitelezését, melyet két év megfeszített bürokratikus, ideget nem kímélő papírmunka, közbeszerzés után végre sikerült beindíta-

Gânduri de primăvară...

Am deosebita plăcere să salut prin intermediul Jurnalului Comunei toți locuitorii comunei Sâncraiu. Sunt ferm-convins că acest număr al jurnalului este așteptat cu mult interes având în vedere că printre alte informații, conform obiceiurilor noastre și respectând reglementările legislative în vigoare cu privire la transparența decizională, publicăm execuția bugetară a anului precedent, adică 2013 atât la partea de venituri cât și la partea de cheltuieli.

Dacă studiem indicatorii de buget, putem observa cu ușurință că din bugetul total, aproximativ 10% din sumă am reușit să realizăm din veniturile proprii, adică diferite impozite și taxe plătite de cetățenii comunei.

Cei care au participat în cursul lunii ianuarie la adunările populare organizate în toate satele comunei au primit informații mai ample despre problemele, rezultatele, precum și proiectele de viitor ale comunei. Mulțumim pentru că ne-ați onorat cu prezența și cu deosebit interes ați ascultat darea noastră de seamă. În cadrul acestor adunări populare am dezbătut probleme importante despre bugetul din anul 2013, precum și legislația în domeniul

**Kellemes
ünnepeket! Sărbători
fericite!**

ni. A pályázat értéke közel 1,5 millió euró, melynek keretén belül elkészül egy 5,4 km-s erdei út aszfaltozása a Bácsmege – víztározó – Csere-erdő – tavak útvonalon, valamint mind az öt faluban kövezésre kerül több mint 14 km mezei út. Ehhez a munkálathoz az önkormányzatnak is komoly önrészt kellett vállalnia.

❖ Kicszereltük megrongált szemetesekünk.

❖ Jákótelkén mezei utakat javítottunk.

❖ Elkezdődött egy stabil nézőtér kialakítása az Ady Endre Iskola udvarán.

❖ Szeretnénk újrafesteni kívülről az elemi oktatásnak helyet adó épület falait.

❖ Szeretnénk befejezni a 126-os községi út munkálatait, ahol még betonsáncokat kell építenünk Malomszegen, és a Cseresznyés-hidat is ki kell cserélnünk.

❖ Szeretnénk utolsó tartozásunkat is megadni az iskola bentlakása építójének.

❖ Külső festést, kaput, utcaajtót, kerítést szeretnénk elkészíteni a malomszegi volt iskola épülete köré, ahol játszótér is működik.

❖ Szeretnénk felújítani a kalotadamosi kultúrotthont, valamint a jákótelki volt iskola épületét.

❖ Az Alsó utcán járdát szeretnénk cserélni, és a kicszerelt betonlapokkal a szorosokat jobban járhatóvá tenni.

❖ Fel szeretnénk újítani a közvilágítást, ami energiatakarékos égőkkel ellátott világítótesteket jelent, melyeknek a számát is növelnénk. Így sikerülne nagyobb utcai megvilágítást elérni jóval olcsóbb áron.

❖ Elkezdődik a község általános fejlesztési tervének a felújítása, külterületeket nyilvánítanánk belterületté, és amely magába foglalja a zonális fejlesztési terveket is.

❖ Tovább fogunk lobbizni a Kalota-patak és gátrendszert megépítéséért, valamint az erdei és mezei utak kivitelezése után a 103 J megyei út felújításáért Kalotaszentkirály és Magyarókerke útvonalán.

❖ Szeretnénk folytatni a virágprogramot, a villanyoszlopokra virágcserepeket helyezünk el. Újból felkérlek mindenkit, lehetőségei szerint díszítse virágokkal utcára néző ablakait, kertjeit és virágparkjait.

❖ A községnapokkal egyszerre, méltón szeretnénk megünnepelni, hogy száz éve született falunkban A Kalota partján című Ady Endre-vers, valamint azt, hogy húszéves az Ady-emlékmű. A rendezvény megszervezését közösen az Ady Endre Iskolával és az egyházakkal szeretnénk megoldani.

Íme, néhány nagyobb terv, ami nem biztos, hogy egy szűk év teendője, de mi mindent megteszünk, hogy ezekből minél több megvalósuljon.

Megköszönöm a község lakóinak segítségét, megértését, és továbbra is számítunk közreműködésükre.

A közelgő húsvéti ünnepek alkalmával a Helyi Táncs, a Polgármesteri Hivatal és a magam nevében kívánok méltóságteljes ünnepelést mindannyiuknak. Kellemes húsvéti ünnepeket, valamint a közelgő anyák napja alkalmából erőt, egészséget, minden elképzelhető jót az ünnepekteknek.

**Póka András-György
polgármester**

problemelor sociale, a subvențiilor din agricultură, despre poliție precum și despre colectarea deșeurilor menajere. Pentru anul 2014 Consiliul Local nu a mărit nici impozitele, nici taxele.

Din nou este primăvară, natura se renaște, și oamenii sunt mai bine dispuși, fac planuri și încearcă realizarea lor. Asemenea procedeează și Consiliul Local cu Primăria. În numărul din decembrie a jurnalului am enumerat realizările, investițiile realizate în anul 2013.

În continuare aș enumera câteva dintre planurile noastre pentru acest an. Cine studiază cu atenție execuția bugetară pe anul 2013, poate observa, că dispunem de o anumită sumă de bani, de unde vom realiza niște investiții cum ar fi:

❖ În cursul lunii aprilie vom cumpărat imobilul situat la nr. 356 în localitatea Sâncraiu, unde dorim amenajarea unui muzeu al satului. Considerăm că suntem în ceasul al 12-lea cu privire la salvarea unor obiecte tradiționale, mobiliere, anumite meserii tradiționale pe care am putea prezenta turiștilor și următoarelor generații. Conform planurilor noastre în acest muzeu am amenaja mai multe încăperi cu cameră tradițională din ținutul Călata, prelucrarea cânepii, amenajarea unor ateliere de tâmplărie și de fierărie. Aceste materiale am aduna pe bază de inventar de la cetățenii comunei. Imobilul necesită amenajări exterioare și interioare.

❖ Am început lucrările la proiectul european după doi ani de achiziții birocratice, în cadrul acestui proiect va fi construit un drum forestier de 5,4 km către muntele Horața și Iacuri, precum și în toate cele 5 sate pietruirea drumurilor de câmp cu o lungime totală peste 14 km. Pentru această investiție comuna are o contribuție proprie (cheltuieli neeligibile).

❖ Am schimbat cutiile stradale deteriorate.

❖ În localitatea Horlacea am amenajat porțiuni ale drumurilor de câmp.

❖ Am demarat construirea unei tribune în incinta școlii.

❖ Dorim să reabilităm exteriorul clădirii în care funcționează ciclul primar al școlii.

❖ Sperăm că în cursul acestui an vom termina tronsonul de drum DC 126, aflat pe raza comunei.

❖ Avem în vedere achitarea ultimei datorii pe care le mai avem față de constructorul pentru cantina cu internat la Școala Gimnazială Ady Endre.

❖ Dorim să reabilităm pereții exteriori și să confecționăm poartă și gard în jurul fostei școli de la Brăișoru, unde funcționează și un parc de distracții pentru copii.

❖ Încercăm să reabilităm căminul cultural din Domoșu, precum și clădirea fostei școli din Horlacea.

❖ În Sâncraiu, pe strada către Brăișoru vrem să reabilităm trotuarul.

❖ Dorim să extindem iluminatul public în toate localitățile comunei prin cumpărarea de noi corpuri de iluminat cu LED, precum și modernizarea celor existente, prin această investiție am reuși un iluminat mai performant cu cheltuieli mult mai mici.

❖ Vom demara procedura de actualizare a Planului Urbanistic General (P.U.G) prin care vom cuprinde în intravilanul localităților diferite suprafețe aflate în extravilan, precum și Planurile de Urbanism Zonal (P.U.Z).

❖ Vom face toate demersurile pentru ca regularizarea Văii Călata și construirea barajului în amonte de Sâncraiu să continue, precum și pentru reabilitarea drumului județean DJ 103J în satul Sâncraiu și până la Alunișu.

craiu să continue, precum și pentru reabilitarea drumului județean DJ 103J în satul Sâncraiu și până la Alunișu.

❖ Dorim să continuăm programul cu flori început în anul 2012 fiind așezați ghivece cu flori pe stâlpurile satelor Sâncraiu, Domoșu și Horlacea. În acest sens fac apel la toți cetățenii comunei, ca în limita posibilităților să înfrumusețescă cu flori ferestrele, grădinile și parcurile de pe domeniul public aflate în fața imobilelor.

❖ Împreună cu Zilele Comunei dorim să sărbătorim și 100 de ani de la nașterea poeziei scrisă de Ady Endre „Pe malul Călatai”.

Jövel Jézus, légy vendégünk

**És amikor az asztalhoz telepedett velük,
vette a kenyeret, megáldotta,
megtörte és nekik adta.
(Lk. 24,30)**

A fenti idézet, az úrvacsorát juttatja eszünkbe, nemde? Pedig nem az utolsó vacsora történetéből van, hanem egy húsvéti történetből.

Az ünnepen sokaknak eszébe jut az, hogy el kellene menni a templomba is, úrvacsorával élni. Még azoknak is eszébe jut ilyenkor, akiknek más alkalmakkor egyáltalán nem. Az ünnephez ez is hozzátartozik, a sok mással együtt. Beugrunk a templomba is, Jézushoz is egy kicsit, mint ilyenkor sok mindenkihez (akihez egész esztendőben talán nem), bekapunk egy falatot, felhajtunk egy kortyot s aztán tovább. Ugye milyen furcsán hangzik az úrvacsora kontextusában? Pedig ha ez a hozzáállás, sokkal több nem történhet ott sem!

A fent idézett történetben, úgy kerülnek Jézussal egy asztalhoz, hogy behívják magukhoz az emmausi tanítványok, és nem beugrunk hozzá, egy kis időre. Érdekes módon Jézus mint jövevény az asztalfőn ül, és ő osztja meg a kenyeret a háziakkal. Így lenne ott a mi életünkben is, az asztalfőn, mint házigazda, aki megáldja és megtöri számunkra a mindennapi kenyeret, az életnek kenyerét.

Ebben a történetben szó van arról is, hogy reményvesztett emberek ismét bizakodók lesznek, csüggedésük örömmé, kétségeik boldog felismeréssé alakulnak át, a Feltámadott Úr társaságában. Nos, mindezekre nekünk is sokszor lenne szükségünk, lehet éppen az ünnepeken is, de főleg a hétköznapok sűrűjében. Mi is mindezeket az Úrtól várjuk, kérjük, reméljük. Azonban, ha mi igyekszünk neki adni néhány percet a drága időnkéből, ha mi szabjuk meg, hogy életünk melyik ünnepi zugában van a helye, ha mi ülünk az asztalfőre és osztjuk..., így nehéz még a Mindenható számára is átlényegíteni életünket.

Az ünnepen sokszor az asztalhoz telepedünk, s még többször, majd az ünnepek után, a mindennapokban. Legalább egy „Jövel Jézus, légy vendégünk” el szokott-e hangzani asztalunknál, amiben benne az óhaj, hogy kész vagy meghívni őt asztalodhoz, életedbe, mert az asztal, az eledel az életet jelképezi.

Legyen áldott mindnyájunk számára az ünnep azáltal, hogy az asztalhoz telepedik velünk, és megáldja, megtöri számunkra a kenyeret, és nekünk adja az életnek kenyerét.

**Berde Szilárd
ref. lelkipásztor**

latá néhány projektet mai nappalra, amelyekre ne várnak, hanem azonnal megkezdik a munkát, és nem várják meg, hogy a költségvetés megkezdje a munkát. Vreau să mulțumesc locuitorilor comunei pentru ajutorul și înțelegerea dovedită și în continuare contăm pe sprijinul Dumneavoastră.

Cu ocazie apropiată sărbătorii de Paști în numele Consiliului Local, al Primăriei și al meu personal vă doresc Sărbători Fericite, HRISTOS A ÎNVIAT!

**Póka Andrei-Gheorghe
Primar**

Postul, calea ce duce la Înviere

Biserica ne cheamă și ne ajută să mergem pe calea postului pentru a ajunge la destinația finală: Învierea cu Hristos și moștenirea vieții veșnice. În această călătorie spirituală, Biserica ne pune la dispoziție mijloacele necesare pentru acest drum. Înaintea începerii Postului Mare sunt cinci duminici pregătitoare. Duminica lui Zahau ne prezintă dorința de a ne întâlni și de a-L cunoaște pe Mântuitorul Isus Hristos. A doua Duminică este a vameșului și a fariseului și ni se dezvăluie trăirea în smerenie și renunțarea la păcatul mândriei. A treia Duminică este cea a fiului risipitor (a tatălui milostiv) în care se arată necesitatea întoarcerii la Dumnezeu și a îmbrăcării omului cel nou prin revenirea la starea de har dumnezeiesc. Duminica Înfricoșătoarei Judecăți vorbește despre valoarea faptelor bune înainte Dreptului Judecător. Duminica lertării, cu care începe Postul Mare, ne învață ca acest drum ce duce la înviere nu-l putem începe fără să ne iertăm și să ne împăcăm unii cu alții.

Așadar, postul este un drum luminos, o școală pe care, atunci când o absolvim primim diploma de merit: Viața în Hristos. În timpul postului lăcomia este învinsă de cumpătare; mândria prin smerenie și căință; egoismul prin fapte de milostenie. Postul este un exercițiu spiritual zilnic de a ne elibera de poftele dezordonate, de a practica rugăciunea și de a săvârși fapte bune. În vremea postului se naște un „nou stil de viață” și trupul nostru se transformă în „temple al Spiritului Sfânt” prin răspunsul la chemarea Mântuitorului de a-l urma și de a trăi cu El.

Campionul olimpic are „la activ” nenumărate ore de antrenament, cel care culege roadele câmpului are de asemenea multe ore de muncă.

Pr. Adrian Maier

A 2013-AS ÉV KÖLTSÉGVETÉSE

A 2013-AS ÉV BEVÉTELEI

	RON
A lakosság által befizetett adók és illetékek..	220.134
- épületadók.....	45.774
- területadók.....	35.206
- külterületadók.....	92.929
- gépjárművek adója.....	46.225
Jogi személyek által befizetett adók.....	40.050
- épületadók.....	21.823
- területadók.....	1.448
- gépjárművek adója.....	16.779
Más adók, illetékek.....	86.848
- adminisztratív adók, illetékek.....	40.877
- büntetések, bírságok.....	12.246
- bérleti díjak.....	24.637
- adóigazolási bizonylatok illeke.....	836
- gépjármű beiratási illeke.....	1.867
- közjegyzői illeke.....	6.385
Speciális adó (szemétdíj).....	77.420
SAJÁT JÖVEDELEM ÖSSZESEN.....	424.452
Jövedelemadók visszaosztása.....	95.266
Jövedelemadók visszaosztása	
a megyei tanács által.....	1.517.963
Á.F.A. visszaosztása,	
tanügy és szociális segély.....	876.402
Á.F.A. visszaosztása	
a költségvetés kiegészítésére.....	118.000
Állami támogatás községi utakra.....	1.001.120
Fűtéstámogatás.....	36.445
2012 december 31-én fennmaradó összeg	11.470
ÖSSZES BEVÉTEL.....	4.081.118

SAJÁT JÖVEDELEM:

MEGMARADT ÖSSZEG

2013 JANUÁR 1-jén.....	171.892
BEVÉTELEK	
- kultúrházak, lakodalmas terem bérlése.....	6.705
- utcai árusítás.....	405
- földalapú mezőgazdasági támogatás.....	354.981
- faeladás.....	97.270

ÖSSZES BEVÉTEL..... 459.361

A 2013-AS ÉV KÖLTSÉGEI

	RON
A helyi tanács működésére.....	507.586
- fizetések (alkalmazottak, tanácsosok).....	321.020
- működési költségek.....	134.543
- felújítási költségek.....	52.023
Egyéb közigazgatási költségek.....	23.000
Állami gondozású gyerek támogatása.....	1.376
Tűz- és lakosságvédelem.....	2.647
Tanügy, iskola.....	1.105.990
- fizetések.....	646.000
- működési költségek.....	134.991
- ösztöndíjak.....	15.000
- felújítási költségek.....	309.999
Kultúra, egyházak, sport.....	214.061
Szociális és más segélyek.....	167.587
- fűtéstámogatás.....	38.185
- szellemi fogyatékosok gondozói fizetések.....	129.402
Közvilágítás.....	76.226
Szemétszállítás.....	65.408
POSDRU pályázat kiadásai.....	7.187
Éjjeliőrök fizetése.....	22.938
Utak, hidak.....	17.398
Községi utak – DC 126.....	1.001.120
Sáncépítés Magyarókeréken és Malomszegen.....	350.000
Erdei és mezei utak – EU-s pályázat.....	128.898
Gyalogátkelő hidak.....	2.991
Turisztikai információs táblák.....	6.400
ÖSSZES KÖLTSÉG.....	3.700.813
MEGMARADT ÖSSZEG	
2013 DECEMBER 31-én.....	380.305

KÖLTSÉGEK

- kultúrotthon és lakodalmas terem.....	11.788
- erdőőrzés.....	26.180
- mezőgazdasági területek takarítása.....	19.964
- erdőgazdálkodási terv.....	10.475
- üzemanyagköltségek.....	4.150
- földhivatali költségek.....	1.400
ÖSSZES KÖLTSÉG.....	73.957

MEGMARADT ÖSSZEG

2013 DECEMBER 31-én..... 557.296

A HELYI TANÁCS

BUGETUL ANULUI 2013

VENITURILE BUGETULUI LOCAL PE ANUL 2013

	RON
Impozite și taxe de la populație.....	220.134
- impozit pe clădiri.....	45.774
- impozit pe terenuri.....	35.206
- impozit pe teren extravilan.....	92.929
- impozit asupra mijloacelor de transport.....	46.225
Impozite de la persoane juridice.....	40.050
- impozit pe clădiri.....	21.823
- impozit pe terenuri.....	1.448
- impozit asupra mijloacelor de transport.....	16.779
Alte taxe și venituri.....	86.848
- venituri din taxe locale.....	40.877
- venituri din amenzi și alte sancțiuni.....	12.246
- venituri din închirieri și concesiuni.....	24.637
- taxe pentru eliberare certificat fiscal.....	836
- taxe înmatriculare auto.....	1.867
- impozit din taxe notariale.....	6.385
Taxe speciale (salubritate).....	77.420
TOTAL VENITURI PROPRII.....	424.452
Cote defalcate din impozit pe venit.....	95.266
Sume alocate din impozit pe venit	
de Cons. Jud.....	1.517.963
Sume defalcate din TVA	
pt. cheltuieli descentralizate.....	876.402
Sume defalcate din TVA	
pt. echilibrare Buget Local.....	118.000
Subvenții de la bugetul de stat	
pt. drumuri comunale.....	1.001.120
Subvenții pt. acordarea ajutorului de încălzire.....	36.445
Excedent bugetar la 31 decembrie 2012.....	11.470
TOTAL VENITURI.....	4.081.118

AUTOFINANȚATE

DISPONIBIL LA 1 IANUARIE 2013..... 171.892

VENITURI PE ANUL 2013

- încasări închirieri sala de nunți, cămin cultural.....	6.705
- vânzări stradale.....	405
- subvenții APIA.....	354.981
- vânzare masă lemnoasă.....	97.270

TOTAL..... 459.361

CHELTUIELILE BUGETULUI LOCAL PE ANUL 2013

	RON
Autorități executive.....	507.586
- cheltuieli personal.....	321.020
- bunuri și servicii.....	134.543
- cheltuieli de capital.....	52.023
Alte servicii publice generale.....	23.000
Transferuri ptr. copil instituționalizat.....	1.376
Protecția civilă și împotriva incendiilor.....	2.647
Învățământ.....	1.105.990
- cheltuieli de personal.....	646.000
- cheltuieli materiale.....	134.991
- burse.....	15.000
- cheltuieli de capital.....	309.999
Cultură, religie, activități sportive.....	214.061
Asistență socială, ajutoare sociale.....	167.587
- ajutor social de încălzire.....	38.185
- salarii asistenți handicapați.....	129.402
Iluminat public.....	76.226
Colectarea deșeurilor.....	65.408
Cofinanțare proiect POSDRU Ecometropolitan.....	7.187
Paznici - salariile.....	22.938
Drumuri și poduri.....	17.398
Drumuri comunale – DC 126.....	1.001.120
Amenajare șanturi în Alunișu și Brăișoru.....	350.000
Modernizarea infrastructurii forestiere și agricole.....	128.898
Podete pietonale.....	2.991
Indicatoare turistice.....	6.400
TOTAL CHELTUIELI.....	3.700.815
EXCEDENT BUGETAR	
LA 31 DECEMBRIE 2012.....	380.303

CHELTUIELI PE ANUL 2013

- cheltuieli la cultură și sală de festivități.....	11.788
- pază fond forestier.....	26.180
- curățat pășune.....	19.964
- amenajament silvic.....	10.475
- cheltuieli combustibil.....	4.150
- OCPI.....	1.400
TOTAL.....	73.957

DISPONIBIL LA 31 DECEMBRIE 2013..... 557.296

CONSILIUL LOCAL

Hotărârile adoptate de Consiliul Local în perioada

ianuarie – martie 2014

- Hotărârea nr. 1.** Privind aprobarea deficitului bugetar pe anul 2013 la secțiunea dezvoltare
- Hotărârea nr. 2.** Privind bugetul local pe anul 2014
- Hotărârea nr. 3.** Privind actualizarea „Planului de analiză și acoperire a riscurilor”
- Hotărârea nr. 4.** Privind aprobarea planului local de acțiuni și lucrări de interes local în Comuna Sâncraiu pe anul 2014
- Hotărârea nr. 5.** Privind aprobarea modalității de gestiune a serviciului de salubritate în Comuna Sâncraiu
- Hotărârea nr. 6.** Privind cofinanțarea concursului de schi fond „Cupa Tomordok”
- Hotărârea nr. 7.** Privind aprobarea patrimoniului public și privat al comunei Sâncraiu pentru anul 2013
- Hotărârea nr. 8.** Privind execuția bugetară la 31 decembrie 2013
- Hotărârea nr. 9.** Privind procedura de cumpărare al imobilului situat la Sâncraiu nr. 356 în vederea amenajării unui muzeu
- Hotărârea nr. 10.** Privind trecerea unui imobil din domeniul public în domeniul privat al comunei Sâncraiu, județul Cluj
- Hotărârea nr. 11.** Privind cofinanțarea echipei de fotbal „Voința” Sâncraiu

Hotărârea nr. 12. Privind aprobarea demarării procedurii de chemare în judecată pentru recuperarea prejudiciului din pășunea împădurită - Boroleasa

Hotărârea nr. 13. Privind cofinanțarea activității pentru ocrotirea mediului înconjurător „Ziua Mondială a Pământului”

Hotărârea nr. 14. Privind rectificarea bugetului local

Hotărârea nr. 15. Privind actualizarea „Regulamentului de organizare și funcționare a Serviciului Voluntar pentru Situații de Urgență a comunei Sâncraiu”

Hotărârea nr. 16. Privind cumpărarea imobilului situat la Sâncraiu nr. 356 în vederea amenajării unui muzeu

Hotărârea nr. 17. Privind stabilirea cotizației anuale pentru Asociația de Dezvoltare Intercomunitară „RISZEG”

Hotărârea nr. 18. Privind aprobarea programului de măsuri a gospodăririi localităților Comunei Sâncraiu în anul 2014

Hotărârea nr. 19. Privind cofinanțarea „Cupei Tomordok – la fotbal”

Hotărârea nr. 20. Privind aprobarea Regulamentului de pășunat în Comuna Sâncraiu pentru anul 2014

Conținutul acestor hotărâri pot fi studiate la afișierul primăriei.

CONSILIUL LOCAL

FONTOS TUDNIVALÓK!

A község lakosait érintő fontosabb tudnivalók:

- A község tisztasága érdekében felkérjük a tisztelt lakosokat, hogy rendeltetésének megfelelően használják a köztérre elhelyezett szemetesládáinkat, ne a közterületre, sáncokba dobják a szemetet!
- Az **40/2013-as Önkormányzati Határozat** alapján az idei évre megszabott környezetvédelmi illeték (szemétdíj) nem változott, azaz **50 lej/személy/év**. Felmentést élveznek a szociális segélyben részesülők és minden család harmadik gyereke. Az összeg felét kell fizesse, aki 2013. december 31-ig betöltötte 80-dik életévét és mindazok, akik nem itthon tartózkodnak.
- A **12/2013 Önkormányzati Határozat** alapján mindenki köteles takarítani, karban tartani a tulajdonában lévő telket, építményt, kertet, kerítést valamint az előtte lévő utcaszakaszt, sáncot és járdát. Azon tulajdonosok, kinek portája vagy környéke rendezetlen, felszólítást kaptak a hivatal részéről az elvégzendő munkálatokról. Ha nem tesznek eleget kérésünknek, **200 és 1.000 lej** közötti bírságot szabunk ki.
- Megkérünk mindenkit, hogy anyagi lehetőségei szerint, ha indokolt, felszólítás nélkül is fesse le kapuját, kerítését!
- **Tilos** a mezőgazdasági területek féltésére!
- **Tilos** a mezőgazdasági szerszámok és építkezési anyagok (kivételt képeznek, akik érvényes építkezési engedéllyel rendelkeznek) közterületen való tárolása. Ellenkező esetben **50 lej/gép/nap** és **10 lej/m³** építkezési anyag/nap, bírság szabható ki.
- Felkérjük a gépkocsi tulajdonosokat, valamint a bicikliseket is, hogy a balesetek elkerülése érdekében a leaszfaltozott utcákon körültekintően közlekedjenek.
- **A járdák a gyalogos közlekedés érdekében épültek, megkérjük gyalogosan közlekedő lakosainkat, hogy a járdákon közlekedjenek és a gépkocsi tulajdonosokat, hogy ne parkoljanak a járdán!**
- Leaszfaltozott utcáink tisztán tartása érdekében, megkérünk mindenkit, hogy takarítsák le a közlekedési eszközeiket (szék, mezőgazdasági eszközök), mielőtt ezeken az utcákon közlekednének. Ellenkező esetben a Polgármesteri Hivatal bírságot fog.
- Falvainkban szinte naponta, karitatív célokra különböző személyek támogatást gyűjtenek. Tevékenységüket tiltani ugyan nem áll módunkba, de a Polgármesteri Hivatal nem támogatja munkájukat, mivel a kapott összeg töredéke jut el a rászoruló személyhez.
- **Felhívás! A Virágos falu program idén is céljaink közt szerepel, hiszen rövidesen virág kerül a villanyoszlopokra. Mindenkit felkérünk, hogy -lehetősége szerint - helyezzen és ültessen virágot utcára néző ablakaiba, illetve háza elé.**
- A Polgármesteri Hivatal és a Helyi Tanács a zöldövezetek bővítését és fenntartását szorgalmazza. Megkérünk mindenkit, hogy portája körül ne permetezze le a növényzetet gyomirtóval. A permetezés káros az egészségre, és a megsárgult növényzet látványa sem illik a faluképbe.
- Az áramszolgáltatással kapcsolatos kérdésekkel, problémákkal hívják a 0264-929-es szolgáltatói telefonszámot.
- Megkezdődnek az erdei út és a mezei utak kövezési és aszfaltozási munkálatai. Ezen munkálatok alapján föld-sáncokat alakítanak ki végig az utak mentén. Megkérünk mindenkit, hogy a földet megmunkálása alatt a kialakított sáncok maradjanak meg a vízelvezetésnek.
- Építkezési hulladékokat csak a hivatal vezetőségének értesítése után lehet elszállítani és elhelyezni a kijelölt helyekre.
- Ezen célok megvalósításai érdekében, kérjük az Önök megértését és támogatását!

A HELYI TANÁCS

ANUNȚURI IMPORTANTE!

Câteva măsurî și recomandări importante pentru cetățenii comunei:

- Pentru păstrarea curățeniei domeniului public al comunei, vă rugăm să folosiți coșurile de guno montate și să nu aruncați mizeria pe străzi, trotuare și în șanțuri.
- Conform **Hotărârii Consiliului Local nr. 40/2013**, taxa de mediu pe anul 2014 nu se modifică, adică este în valoare de **50 lei/an/persoană**. Sunt scutiți beneficiarii de ajutor social și începând cu al treilea copil din fiecare familie. Persoanele cu vârsta peste 80 de ani (împliniți până la 31 decembrie 2013) și persoanele plecate în anul 2014, pentru studii sau muncă, beneficiază de o reducere de 50%.
- Conform **Hotărârii Consiliului Local nr. 12/2013**, sunt obligați toți cetățenii, proprietari de imobile pe teritoriul comunei Sâncraiu, pentru curățirea și întreținerea străzii, spațiului din fața imobilului, șanțului, trotuarului, imobilului, grădinii, împrejmuirii acestuia. Cei implicați au primit sesizări cu lucrările ce trebuie executate. Nerespectarea acestor obligații, constituie contravenție și se amendează cu amendă contravențională în suma de la **200 lei la 1.000 lei**.
- Totodată vă rugăm, în limita posibilităților financiare, unde considerați că este indicat, chiar fără sesizare să vopsiți porțile și gardurile.
- Este **interzisă** aprinderea, arderea miriștilor, pajștiilor, fânețelor, terenurilor agricole!
- Este **interzisă** parcare a utilajelor agricole și depozitarea materialelor de construcții (exceptând cei care au autorizație de construire) pe domeniul public al comunei. Nerespectarea se pedepsește cu amendă contravențională, astfel: 50 lei/utilaj/zi și 10 lei/m³ material/zi.
- Având în vedere asfaltarea străzilor satelor comunei Sâncraiu, rugăm proprietarii de autovehicule să circule cu viteză adecvată, iar bicicliștii să fie mai prudenți în scopul evitării accidentelor.
- **Trotuarele s-au construit pentru circulația pietonilor, astfel rugăm pietonii să circule pe trotuare și totodată proprietarii de autovehicule să nu parcheze pe trotuare!**
- Pentru menținerea curățeniei drumurilor asfaltate, vă rugăm să curățați utilajele (câruiță, utilaje agricole). Vor fi aplicate sancțiuni în acest sens.
- Din partea diferitelor organizații caritative aproape zilnic vin în localitățile noastre persoane cerând donații. Nu putem interzice, dar primăria comunei nu sprijină aceste acțiuni deoarece numai o cotă mică ajunge la persoana ajutată.
- **Atenție! Vom monta și în acest an pe stâlpii de electricitate flori și rugăm pe toți care au posibilitate să monteze ghiveci de flori sau să planteze în fața casei.**
- Pentru problemele privind alimentarea cu energie electrică să apelați la numărul de telefon 0264-929 pentru deranjamente.
- Încep lucrările de modernizare a drumului forestier și a drumurilor agricole în cadrul cărora de-a lungul acestor drumuri vor fi amenajate șanțuri de pământ. Vă atragem atenția ca în cadrul lucrărilor terenurilor agricole să nu afectați aceste șanțuri, pentru asigurarea scurgerii apelor pluviale.
- Transportul și depozitarea materialelor și deșeurilor de construcții se poate face în locurile special amenajate, numai după anunțarea prealabilă a conducerii Primăriei. Pentru realizarea și respectarea acestora, apelăm la înțelegerea și sprijinul Dumneavoastră!

CONSILIUL LOCAL

Péter Mónika-Mária

„Iskoláinkért vívott nehéz küzdelmeink” a kalotaszentkirály-zentelkei egyházi jegyzőkönyvek tükrében

(folytatás)

Az alábbi tanulmány első része a Községi Híradó 2013. márciusi számában jelent meg, melyben többek között szó van a kalotaszentkirály-zentelkei református egyházi iskola múltjáról, hogyan jött létre az állami népiskola a helyiek kérésére, valamint állami támogatással és közmunkával miként épülhetett meg a ma is használatos régi iskolaépület.

Szentgyörgyi Lajos, aki 1877-ben állami iskolai tanítóként dolgozott Kalotaszentkirályon, 1889-ben *Kalotaszegi séta* címmel jegyezte le úti élményeit. Így ír az újonnan megépült kalotaszentkirályi iskoláról: „Az iskolát ezelőtt pár évvel építették. Egészen megfelel a modern ízlésnek. A tornaterén és az udvaron soha sincsen sár száraz időben, mert elég meredek arra, hogy az esőcseppek vígan guruljanak le róla. Ennél azonban sokkal érdekesebb az, hogy a konyhából az ebédlőbe máhán közlekednek. Ezt azért fundálta így ki Croce József építőmester, hogy a rossz tanulók ott leugrattassanak, a jógyekezetűek pedig a máhán egy párszor le- és felhintáztassanak. Sajnos azonban, hogy az igazgató úr még eddig nem tudta méltányolni e szellemes építésmódot.”¹ 1879-től az állami elemi iskola igazgató-tanítója Czuczsa János 1899-ig, így az ő igazgatósága idején épült a régi iskola.

A magyar nyelvű felekezeti oktatás újbóli megteremtésére a trianoni békeszerződést követően ismét igény mutatkozott. Az 1922. augusztus 13-ai gyűlés jegyzőkönyve szerint elhatározta a presbitérium, hogy „az iskolát szept. 15-én beállítja. A lelkesi állás betöltéséig egyik tanteremnek a lelkesi lak konyháját kívánja felhasználni, másik tanteremről pedig gondoskodik.”² Bár ekkor a magyarokerekei Barabás Árpád lelkész szolgált be a szentkirály-zentelkei társsegyháznál, a presbitérium tudta nélkül az egyházi előjárók felkeresték a szilágysági birtokain tartózkodó Bánffy, és megvásárolták a Szentkirály központjában található Gyarmathy-birtokot³, mielőtt román templom építése céljából mások váltották volna meg. A jegyzőkönyv erről a merész cselekedetről a következőképpen számol be 1922. szeptember 3-án: „Elnök aa. tudomására hozza presbyteriumnak, hogy a gróf Bánffy György tulajdonát képező Gyarmathy féle belső-séget a társsegyház sz. a. [számadó] gondnokaival a helybeli ref. iskola részére 30 000, azaz harmincezer leiert megvették. Tették ezt abba a hiszemben, hogy a presbyterium minden tagja örvendezve vesz róla tudomást.”⁴

A frissen megvásárolt Polgár Gyula lelkész elnöklése alatt zajló október 7-ei gyűlés jegyzőkönyve szerint: „Elnök aa. [atyánkfia] jelenti, hogy addig is, míg a Gyarmathy teleken a tanterem használható lenne, a Bánffy uradalom jószágigazgatójától kért és kapott a nagy kas-

1 In. *Kalotaszeg vázolata*. Szerk. Hála József. Marosvásárhely 2006, 289.

2 *Presbiteri és közgyűlési jegyzőkönyv 1922. március 18-tól 1937. augusztus 10-ig*, 32.

3 A egykori Gyarmathy-féle telek középső részén ma az egészségügyi rendelő található. A jobb és bal felőli telkek is ekkor még ehhez a birtokhoz tartoztak.

4 Uo. 33.

Polgár Gyula lelkész és neje

tályban két megfelelő terem iskola céljaira, ennek azonban beüvegezése volt szükséges, mely üvegeket aztán behasználunk majd az új iskolánál is.”⁵ A magyar tany nyelvű felekezeti iskola támogatása a faluközösségnek is szívügye volt, hisz ugyanaz év decemberében „A presbitérium előtt megjelentek ifj. Kisjancsi János és társai, mint a helybeli ifjúságból alakult un. vigalmi egyesület küldöttsége és f. évi nov. 5-én általuk rendezett műsoros estély tiszta jövedelme gyanánt 4000 = Négy-ezer lei készpénzt számolnak át a társsegyház gondnokainak azon nemes célra, hogy abból a létesítendő felekezeti iskola tantermeinek belső berendezését készíttessék el, ígérvén, hogy a jövőben sem fognak elfelejtkezni társsegyházunk szükségéről.”

1923. május 23-án már a Gyarmathy-teleken működő református iskola tantermében tartottak közgyűlést, melynek keretében református iskola építését veszik tervbe adakozásból, perselyezésből, iskolai adóból. A társsegyház egy vagy két tanterem építéséről döntött.

A református iskola 1923. október 2-ig működhetett. A november 11-ei presbitériumi gyűlés jegyzőkönyve, bár szükségzavúan, de megfogalmazza a korabeli társadalmi és politikai feszültségeket is. „Elnök (...) sajnálattal jelenti, hogy f. évi október 2-án iskolánkba megjelent Moldován Emil bánffyhungyadi szolgabíró és minden tiltakozás ellenére iskolánkat bezárta, annak ajtaját lepecsételte és az ottani tanítást betiltotta. Felolvassa az erről a sajnálatos esetről szóló 3725. – 1923. sz. határozatot. E határozat ellen a törvényes időben részletesen indokolt fellebbezésünket az Igazgató Tanács útján még október 5-én beadta elnök aa., de még enek mikénti elintézéséről értesítés nincs. Szóbelileg megtiltotta a szolgabíró új tanterem építését is. Presb. a hatósági erőszakkal szemben semmit sem tehet.”⁶ A református iskola egyik tanítója Kolombán Margit volt, aki az intézmény megszüntetése után eltávozott a faluból. A másik tanító Okos Ferencz, aki mint önálló kántor az egyháznál maradt.

Az 1924. szeptember 13-ai vizitációs jegyzőkönyvből megtudjuk: „A felekezeti iskolát a hívek beállították, azonban az állam 1923 októberében bezáratta s azóta

5 Uo. 42.

6 Uo. 68.

az iskolás gyerekek az állami iskolába járnak, hol három magyar tanerő van alkalmazva. Presb. utasítatik, hogy a felekezeti iskola újbóli megnyitása végett forduljon a Miniszter urhoz” Az 1925. június 2-án tartott közgyűlésen felolvasták a magánoktatásról szóló törvényjavaslatot, melynek célja volt megteremteni az egységes állami oktatást, ezzel párhuzamosan megszüntetni a felekezeti iskolákat. A román állami oktatás alapeszméje a nemzeti nevelés, az egységes nemzeti kultúra megteremtése volt a területileg megnövekedett Nagy-Románia egész területén, így Erdélyben is. „A közgyűlés megdöbbenve hallgatta a jogfosztó javaslatot és egyhangúlag elítéli azt a kormányzati rendszert, mely évszázados jogainkat semmibe véve akar megfosztani iskolánktól és gyermekeink lelkétől. E nagy megaláztatásban és fenyegető helyzetben buzgón kéri a Mindenhatót, hogy egyházi hatóságainkat segítse diadalra iskoláinkért vívott nehéz küzdelmeiben s adjon a kormányzóknak jobb belátást, szíves megértést, hogy a veszedelem enyhüljön és végképp megszűnjön. Elnök aa. javaslatát elfogadva e határozatot egy külön íven az egyház tagjai sajátkezűleg aláírják, hogy úgy terjesszék föl főtiszt. Püspök Ur utján Őfelségéhez, a királyhoz, hogy iskoláink felől a veszedelmet hárítsa el.”⁸

A Gyarmathy-telken lévő termet ezidőben a Hangya Szövetkezet⁹ bérelte a községi boltot működtetve benne. Az iskolatelekként emlegetett terület üres utcai frontját be akarták építeni, hogy a fenyegető kisajátítást megelőzhessék és elkerülhessék. Egy nagy terem építését tervezték, mely elválasztva két tanteremnek adott volna helyet. A Hangya Szövetkezet kölcsönzött volna 50 000 lejt e célra, melyet lakbérként számoltak volna el.

1926 augusztusában még mindig reményeket tápláltak a felekezeti iskola újraindításával kapcsolatban. „A közös presb. egyhangúlag elhatározza, hogy felekezeti iskolánknak 1927. szept. 1-től való engedélyezése iránt kérvényt a közoktatási minisztériumhoz benyújtja és e kérvénynek elkészítésével, a kellő okmányokkal való felszerelésével lelkész aa-t megbízza.”¹⁰ A próbálkozások eredménytelenségéről nem számolnak be a jegyzőkönyvek. 1932-ben írnak ismét iskolát érintő kérdésekről. „Iskolánkat 1923-ban bezárták: 187 tanköteles közül

7 Uo. 87.

8 Uo. 87.

9 A II. világháború előtti időszakban Magyarország valamennyi településén jelen voltak a Hangya szövetkezetei; székházzal, kereskedelmi átvévhellyel, hitelszövetkezeti partnerséggel, és azzal a szellemiséggel, hogy az összefogás, a szövetkezés az egyetlen út arra, hogy a termelők megfelelő pozíciót érjenek el a piacon a gazdátársadalom piaci érdekeinek érvényesítéséért.

10 Uo. 142.

7 beiskolázatlan, 134 a magyar tannyelvű, 46 a román tannyelvű állami iskolába jár”¹¹

1938-ban az egyházkerület ismét mozgalmat indított református felekezeti iskola létrehozására. A miniszteriumtól kértek engedélyt Polgár Gyula lelkész közbenjárásával. Ez is sikertelennek bizonyult. 1940-ben még egyszer, utoljára, lehetőség lett volna a református iskola létrehozására, de ekkor – bár csak néhány évre – az állami iskolában is zökkenőmentesen zajlott a magyar nyelvű oktatás, így már nem volt annyira égető a felekezeti oktatás megteremtése. „Elnök aa. felolvassa az esperes ur levelét, melyben az örvendetes főhatalom változás következtében felhívja figyelmünket a felekezeti iskola beállításának lehetőségére, sőt szükségességére.”¹² A lehetőséggel nem kívántak élni az akkori egyházi előljárók, arra hivatkozva, hogy nincs épület és anyagi lehetőség az iskola működtetésére.

Az 1948-ban írt jegyzőkönyvek az államosítás szomorú tényét is megörökítik. Ekkor államosították a Gyarmathy-féle telken levő gyűléstermet is, melyet a kolozsvári Tankerületi Főigazgatóság átadott az állami iskola felső tagozata számára. Ebben a teremben a presbitérium bejegyzésével 1946-tól az állami óvoda működött.

Az államosításig a vallási nevelésnek az iskola is helyet adott, így 1946-ban az állami iskolában hat magyar tanerő tevékenykedett, és heti 12 vallásórát tartottak. Emellett az egyház szervezésében is részesültek vallási oktatásban a gyerekek. 1941-ben például a vasárnapi iskola két csoportban működött, vezetői a lelkész leánya, Polgár Edit és Gergely János tanítói. 1948-ban a zentelkék által felajánlott kultúrházban a lelkész tartott vallásórát minden osztálynak, hetenként 2–2 órát.

Az államosítást követően kiszorult az iskolai nevelésből a hitoktatás. 1951. szeptember 16-ai jegyzőkönyvi bejegyzés a következőképpen értesít az évszázados hagyományokra visszatekintő iskolai felekezeti nevelés megszűnéséről: „A vallásoktatás a legújabb rendeletek szerint csakis a templomban és csakis vasárnap d.e. van megengedve; ehhez képest az összes iskolaköteles gyermekek minden vasárnap d.e. 9–10-ig a kis harang szavával hívatnak a templomba és ott részesülnek valás nevelésben.”¹³

Az állami népiskola megalapításától a kommunizmus beálltáig eltelt 80 esztendő iskolával kapcsolatos törekvéseiről az olykor szűkszavú, de lényegretörő jegyzőkönyvi adatok érdemben beszélnek. Bemutatják nekünk – az oktatás és a vallási nevelés szempontjából is jobb korban élők számára – elődeinknek a korszerű oktatásért vállalt küzdelmeit, hangsúlyozva, hogy a kalotaszentkirály-zentelkai református közösség mennyire fontosnak tartotta a magyar nyelvű iskolázás és hitoktatás ügyét. Ha kellett, állami segítséget kérve új iskolát építettek, máskor titokban telket vásároltak egyházi iskola létrehozásáért. A megaláztatásokkal és jogfosztásokkal tele 20. század első évtizedeiben is merték vállalni nemes céljaikat, még Románia királyáig is eljuttatták az egyháztagok által aláírt kérvényt iskolájuk megmentése céljából. E több évtizedes küzdelem során a helyi közösségben

11 Uo. 298.

12 1940. szept. 23-ai presbitériumi jegyzőkönyv. In. Presbitériumi gyűlések jegyzőkönyve a Kalotaszentkirály-zentelkai református társaságban. 1937. október 3. – 1960, 47.

13 Uo. 197.

az akkori lelkész, Polgár Gyula élte a hitet, a reményt, vállalva az államhatalom részéről a gyakori kockázatot, a megaláztatást.

A kommunizmus éveiben megszakadt a kapcsolat egyház és iskola között, a vallási nevelés is a templom falai közé szorult. Az akkori vezetés mindent megtett a közös-

Rendhagyó 30 éves találkozó

Március idusa kapcsán nemcsak a hagyományos Gyarmathy Zsigmond- ösztöndíj ünnepség tartott meg, hanem 15-e este egy rendhagyó 30 éves találkozóra is sor került a Kalota partján.

A történet több mint 30 évvel ezelőtt, valamikor 1983 végén kezdődött a hagyományos kántálás és karácsonyi bál kapcsán. A középkorúak, de főleg az idősebb korosztály még jól emlékezhet a diktatúra idején működtetett Megéneklünk Románia fesztiválra. Ennek az volt a célja, hogy a belső elnyomást kifelé kozmetikázza, és ország-világ előtt bizonyítsa a román kommunizmusnak a művelődéspártoló, kisebbséget támogató mivoltát. Így, aki netalán nem akart élni e jótékony lehetőséggel, kényszerítették, mint korábban a téeszbe (kollektíva). Így 1983 karácsonján csak akkor engedélyezték odafönről a karácsonyi hagyományos kántálást és bái mulatságot, ha a közösség részt vett a Megéneklünk Románia fesztiválon.

– Így kért fel engem akkor Kisjancsi József művelődésért felelős szervező – mondja Okos Márton – egy már létező kalotaszegi népi színmű átdolgozására, és szentkirályi formába öntésére. Átolvasva a darabot, úgy döntöttem, hogy lényegében újat írok. Ezt meg is tettem, bőven telerakva helyben is közkedvelt népdalokkal. Természetesen a cselekmény, a múltban még igen meghatározó érdekházasságot próbálta meg nevetségessé tenni. Címe: Házasságnál legfontosabb a szerelem. Végül így lettem egy személyben színműíró, rendező és sűgő. Karácson előtt és után esténként eljártunk próbára a fűtés hiányában hűtőháznak is beillő művelődési házba, ahol az akkori „Aranykorszaknak” becézett időszakban divatos áramszünet sem volt ritka. Így gyakran gyertyafényes hangulatvilágításban folytak a próbák. Sőt, ennek egészen jó közösség-kovácsoló hatása is volt. Így került sor 1984 elején a teltházás bemutatóra. Aztán több előadás is következett a környező magyar falvakban. Már olyan sikeresek voltunk, hogy székelyföldi turnén kezdtünk álmodozni. Ez nem is tűnt lehetetlennek, hisz Kisjancsi Józsefnek igen jó művelődéspártoló kapcsolatai voltak a székelyeknél. S mivel az ő szervezésében többször vendégszerepeltek székelyföldi színjátszó csoportok Kalotaszegen, így a kölcsönös előnyök alapján ez gőrdülékenynek látszott. Csakhogy ekkor közbeszólt a Párt. Ugyanis ilyen esetben, a megyén kívüli vendégszerepléshez, a Párt külön engedélyre szükségeltetett. Így a tavasz beköszönte után a Párt segítségével és a mezei munkák beálltával, a sikeresen indult karrierünk derékba tört.

Valószínű, hogy a Párt szemöldökének összeráncolásához hozzájárult az a bizonyos zöld alapú piros-fehér csíkos pulóverem is. Ezt a szeptemberi fantáziáját módfelett izgatható pulóvert, pár évvel korábban a Duna-csatornán töltött „kiküldetésem”, azaz kényszer tevékenységem

ség múltjának, vallási hagyományának eltörlése végett, ezért a fent leírtakra már csak kevesen emlékezhetnek. Adjanak lehetőséget e sorok a közösségi emlékezésre, segítsenek múltunk tudatosításában. Elődeink küzdelmei pedig mutassanak példát a ma iskolája, nevelője és egyháza számára a közös felelősségvállalás terén.

ideje alatt – 1980–81 telén – vásároltam a konstancai ószeren. Ezt aztán gyakran felvettem, így a bemutatón is ebben láthatott a „nagy testvér”. Sőt, a figyelő szempár ezt követően annyira rám tapadt, hogy következő télen az újabb színdarabmal csak a próbáig jutottunk, mikor egy kolozsvári kiküldött diszkréten figyelmeztetett, hogy álljunk le. Pedig szerintem nem volt ebben semmi rendszerezellenes. Az előző évi gyakorlathoz hasonlóan ezúttal Schiller Szerelem és ármány című drámáját öltöztettem kalotaszegibe: Érekből nem házasodom – címmel. Sőt az előbbi évben tanultakat betartva: miszerint az Aranykorban nincs tragédia, mindennek jó a vége – ez a darab is népmesei fordulattal, vidáman zárult. De tudjuk, hogy a Párttal nem lehetett aludni. Csak érdekességként jegyzem meg, hogy a darab már a diktatúra bukása után, 1991-ben Kisjancsi Kati zenetanárnő rendezésében került bemutatásra a helybeli ifjúsággal.

Nos, a fentiekben ismertetett amatőr színjátszó csoport 30 éves találkozájára került sor. A hajnalba nyúló vigasságon meghívottként, mint a község polgármestere vettem részt. A hagyományokhoz híven, Okos Márton a 30 évvel ezelőtt is hordott pulóverében jelent meg, mely meglepően jó állapotban van – köszönhető édesanyja gondos őrzésének. E sorokat írva, csendben felteszem a költői kérdést: hányan vannak a kardcsörtető hangoskodók közt a Kárpát-karéjban, akik 30 éves pulóverüket ma is fel merik venni? Gondolok itt a 6:3-as politikusokra is. De hogy soraimat én is biztatással zárjam: külön üde színfoltja volt a találkozóznak, hogy volt olyan is, mint Balázs Gyöngyi, aki egyenesen a nyugati gyeprüvidékről, Keszthelyről látogatott haza erre az alkalomra.

Örömmre szolgál, hogy a színjátszás hagyománya, ha több éves megszakítással is, folytatódik Kalotaszentkirályon. Péter Mónika-Mária tanárnő immár két éve gyűjti össze a színjátszást kedvelő fiatalokat, hogy a világot jelentő deszkákra állítva őket, megismertesse velük falunk feledésre ítélt hagyományait. De a turnék révén fiataljainknak adott a lehetőség – pártkényszerítés vagy ellenőrzés nélkül – megismerni Kalotaszeg és Erdély településeit is. Bízom benne, hogy a közösség kellő támogatásával ennek a tevékenységnek is lesz folytatása.

Póka András-György

Oktatunk és nevelünk

Az
Ady Endre Iskola
tevékenységei

Gondolkodj globálisan, cselekedj lokálisan!

A Föld-napját ünnepelte az Ady Endre Általános Iskola április 9. és 11. között. Az idei esemény a levegőszennyezés témáját járta körül. A diákok *Étető levegőnk* címmel rajzokat és tudományos kidolgozásokat készítettek. Az alábbiakban néhány díjazott tanuló kidolgozatának részleteit olvashatják.

Autóval levegőnket szennyezzük

Ma már mindenki autóval közlekedik, még akkor is, ha csak egy kis távolságról van szó.

10 évvel ezelőtt még az emberiség nagy része gyalog, biciklivel, esetleg tömegközlekedési járművekkel jutott el egyik helyről a másikra. Ma már mindenki autóról álmodozik, nem gondolva arra, hogy 5 km-es út megtétele alatt az autó 10-szer több szén-dioxidot bocsát ki, mint egy busz, és 25-ször többet, mint egy vonat. Azzal, hogy az emberek autót vásárolnak, környezetünk tisztaságát, levegőnk élhetőségét adják el. Az ember 80%-a autóval közelíti meg végcélját, 5%-a buszozik, és csak 3%-a használja a vonatot, de a kerékpár már nem túl népszerű, 1%. Az autóval nem csak levegőnket szennyezzük, de saját magunknak is ártunk, mivel azok, akik minden nap autóznak, hozzájárultak a kényelemhez, és ellustulnak. Azoknak az embereknek, akik semmiképp sem mondanak le az autó használatáról, ajánlott a környezetkímélő autók beszerzése, például a napenergiát használó, napelemes autót. Ezzel a járművel környezetünket, levegőnk tisztaságát védhetjük.

A tarlóégetés a szántóföldi növénytermesztés egyik legvitatóbb „munkafolyamata”. Számos előnye van, ugyanakkor lényegesen több az olyan hátrány, amely feltétlenül átgondolásra kell készítsen mindenkit, aki élni kíván vele. Az égetés támogatói azzal érvelnek, hogy elpusztítható a gyommagvak, a kártevők és a kórokozók nagy része. Ezzel szemben a valóság az, hogy a pusztítás csak a felszínen, illetve az alatta lévő néhány centiméter rétegre terjed ki. Ugyanakkor az égetés során károsodnak a hasznos bioszervezetek is, megbomlik a környezet biológiai egyensúlya, és nem elenyésző a vadak pusztulása sem. A keletkezett füst pedig bekerül a légkörbe, ezzel növeli a levegő szennyezettségét. Falunkban a tarlóégetés tilos.

(Részlet *Péter-Jani Bianka* és *Szász-Zsiga Aliz* dolgozatából)

Választott példaértékű területeink

1. A Jákótelki erdő

A Jákótelki erdő 10–12 hektár területen fekszik, sok vadméh lakóhelye. Két része van. A nagyobbik részét Méhesnek nevezik, míg a kisebbiket Kisvágotnak. Ezt a két részét a körülbelül 30-40 m-es mély árok választja el egymástól.

Hajdanán az erdő területe sokkal nagyobb volt, mivel még egy kb 10 hektár területnyi tölgyes is hozzá tartozott. Ezt az erdőrészt jelenleg is Cserének nevezik, mivel az erdőt cseretölgyek alkották. Az erdőt alkotó fafélék: bükkfa, gyertyánfa, vadcsereesznyefa, lucfenyők, erdeifenyők. A tisztásokon és az erdőszéleken csipkebokrok, galagonyabokrok, kökénybokrok találhatóak. Ritkán egyes helyeken terem az erdei szamóca is. Az ajzatot száraz avar borítja, ezért nagyon kevés lágyszárú növény található. A vizezebb helyeken gyakori a páprádmoha, a fákra a sárga tányéruzuzmó és a fenyőfákra a szakálluzuzmó. A gombafélék is ritkán jelen vannak: rókagomba, keserűgomba, galandgombafélék és vargányák. A mérgezőgombák közül gyakori a légyölő galoca és ritkábban jelen van a párducgaloca is.

Állatvilágát a rovarok is gazdagítják. Négyévenként a cserebogarak lecsupaszítják a fák leveleit. A talajban főleg csupaszcsigák, giliszták, csimaszok és más rovarlárvák találhatóak. Az avarban rejtőzködnek az erdélyibéák és a fűregyék. A madarak közül főleg az énekes madarak vannak jelen: varjak, rigófélék, fakopáncsok. Ritkán megjelenik a héja is.

Az emlősök közül: egerek és vakondok. Mivel az erdő kis területű, ezért a nagy emlősök csak ideiglenesen tartózkodnak itt. Néha őzek, vadisznók, farkasok, rókák is megjelennek. Napjainkban a fakitermelés törvényes keretek között folyik. A lakosok összeszedik a száraz gallyakat és a hulladékokat is. Ez a kis területű, nagyon tiszta levegőjű és árnyékos erdő kitűnő a kirándulásra és a szabadidő eltöltésére, lehetőséget biztosít a falu lakosainak a felüdülésre. Az emberek nagyon vigyáznak az erdő tisztaságára, növény- és állatvilágának a megőrzésére.

2. A Tordalma

A Tordalma nevű kúp alakú felszíni forma Jákótelke, Kalotadámos és Nagykalota határában található. Körülbelül 716 m magas képződmény. A régi mondák szerint egy régi földvár vagy egy földdel eltemetett vár található benne. Más monda szerint a Tordalmát alagút köti össze a magyaralkói templommal. Ha megmásszuk ezt a dombot, a tetejéről gyönyörű kilátás nyílik a környező településekre és az ezeket körülvevő dombokra, a Damos- és a Kalota-patak völgyére, valamint a távoli Vigyázóra, Meszesre és a Mócvidék egy részére. Innen látható Bánffyhyunyad városa és a Hunyadi-medencének a nyugati része. Jól látható még Kalotaszegnek a felszegei része is. Jelenleg a Tordalmát Kalota és Damos falu lakosai legeltetésre használják.

(Részlet *György Szilárd* és *Péter Norbert* dolgozatából)

Javaslatok – Az én falum

Ha egy ideális, elképzelt világban élnénk, akkor az emberek nem szennyeznék a környezetet, azon belül a levegőt sem. Nem lennének ilyenek az autók, mint most. Mindenki környezetvédő járműveket használna. Sokkal

több kerékpár lenne a falu útjain. Ha mindenki kerékpárral járna, akkor a közlekedés kevésbé lenne veszélyes a gyerekek számára. A helyi csendőr nem büntetné a kerékpározó gyerekeket, hanem segítené őket, hogy el-sajátítsák a helyes, biztonságos közlekedés szabályait.

Mindenki csökkenteni igyekezne a tűzhelyek számát. A családok központi fűtésre térnének át, ezáltal kevesebb lenne a füstölő kémény. Az én elképzelt Kalotaszentkirályomban minden család napenergiával egészítené ki a fűtéshez használt famennyiséget.

Minden ember a faluban szelektíven gyűjtené a hulladékot. Nemcsak a pillepalackok kiválasztására lenne lehetőség, hanem mindenféle hulladék számára lenne kuka, amelyek tartalmát aztán szelktíven szállítanák el egy erre megfelelő helyre, ahol feldolgoznák azt.

A falu, talán, majd egy elképzelt jövőben szélmalom-parkot is létesít, ezzel is kímélve környezetünket.

Ebben az én világomban az emberek nem dobálnák el a szemetet, még véletlenül sem, még olyan szemét sem tarkítaná az utcákat, amely lebomlik idővel.

Az emberek minden évben ültetnének a kihalt fák, erdők helyére új facsemetéket, ezáltal is frissítenék a levegőt.

Kívánom magamnak és az unokáimnak, hogy ilyen legyen Kalotaszentkirály-Zentelke, és így cselekedjenek a falu polgárai.

(Részlet *Kolcsár Lilla* dolgozatából)

A biciklis kísérlet

A faluban 50 évvel ezelőtt nem volt gépkocsi. Ma nagyon sok családnak van gépjárműje. Sokan a falun belül is autóval közlekednek, mely szennyezi falunk levegőjét. Ahogy leteszteltük, az emberek lusták járni és türelmetlenül csak azért ülnek a falun belül kocsiba, hogy 1–2 percet spóroljanak. A *biciklis kísérlet*ben azt akartuk letesztelni, hogy a falunk egyik végétől a másikig hány perc biciklivel, közepes gyorsasággal. Az eredmény meglepő volt. Azt hinné, hogy ez az idő jó fél óra lenne, de nem! A kísérlet eredménye csak 9 perc. Tehát nem érdemes autóbba ülni, mert biciklivel is gyorsan elérünk kijelölt célunkhoz.

(Részlet *Török Boglárka* dolgozatából)

Légszennyezés falunkban

A falusi környezet eleve enyhíti a légszennyezést, hiszen kevesebb benne a gyár és a jármű. Ennek ellenére falun is vannak szennyező források. Ezek között van a törvény által betiltott mezőégetés, amely nem csak a levegőt, hanem a növényzetet is veszélyezteti. Ezen kívül a falusiak többsége fával fűt. Itt a kisebb részecskékből barna homály, míg a nagyobbakból piszok jöhet létre, mely gátolja a növények növekedését. Ahhoz, hogy pontosan megismerkedjünk falunk levegőjének minőségével, levegőminőség-mérést végeztünk a falu különböző pontjain zuzmók segítségével.

A zuzmók

A zuzmók a gombák és a moszatok szimbiózisa által kialakult élőlények. A gombasejt micéliuma által felszívja a vizet és az ásványi sókat, az egysejtű zöldmoszat pedig a fényt, ezáltal fotoszintetizál, s így készíti el a számára szükséges táplálékot. Szaporodása ivartalanul, vagyis spórák által történik.

▲ A plakátot Kalló Elizabeth és Rigó Erika készítette
Márton Krisztián és Márton Szilárd fotója a Tordalmáról ▲

A zuzmók által történő vizsgálat

A zuzmóknak napjainkban elsősorban kén-dioxid terhelés jelzésében van szerepük. A szennyező anyagok levegőbe jutásuk után előbb-utóbb a csapadékkal vagy porral leülepsznek a föld felszínén; ez az úgynevezett savas ülepedék, mely károsítja az élő szervezeteket. A zuzmófajok területi elterjedésének térképes ábrázolása alkalmas a különböző mértékben szennyezett levegőjű területek elhatárolására, azon elv alapján, miszerint minden szervezet a környezet hatásaira mint ingerre reagál. Ez a bioindikáció, mely információt ad a környezet változásairól és terheléséről. Az élő szervezetek jelenléte vagy hiánya alapján következtetni lehet az ember egészségének veszélyeztetettségére is. Általában a zuzmók rendkívül érzékenyek a légszennyezésre, de néhány faj igen nagy ellenálló képességet tanúsít, ezek az ún. toxitoleráns fajok. Vizsgálatunk során megközelítőleg azonos korú, egyenes törzsű, egészséges fákon levő zuzmókat vizsgáltunk meg a következő szempontok alapján: a minta sorszáma, a vizsgálati hely pontos meghatározása, fafaj, telep mérete, típusa, színe, alakja, egyéb megfigyelések, zuzmófaj, -nemzetség. Az index kiszámításánál az egyes zuzmófajok kén-dioxidra való érzékenységét és mintavételi helyek zuzmóval való borítottságát vesszük alapul. (LMI=B*Σ), ahol Σ=adott fán található zuzmótaxonok (faj, nemzetség) Z-értékeinek összege. Minden zuzmótaxonnak adtunk – érzékenysége alapján – egy saját Z-értéket 1–10-ig. A fa teljes zuzmóborítottsága, százalékos értékek alapján 1–10-ig pontozva:

0–10%: 1p	51–60%: 6p
11–20%: 2p	61–70%: 7p
21–30%: 3p	71–80%: 8p
31–40%: 4p	81–90%: 9p
41–50%: 5p	91–100%: 10p

A következő LMI-értékeknél határoztunk le 5 zónát, melyek színekkel is lehetővé teszik a levegő minőségének látványos térképi ábrázolását.

Zóna-határok	Zónák neve	Szín
0	Zuzmósivatag	Piros
1–35	Belső küzdelmi zóna	Narancssárga
36–55	Középső küzdelmi zóna	Citromsárga
56–79	Külső küzdelmi zóna	Világoszöld
80–	Normál zóna	Sötétzöld

Következtetések

Kutatásainkból leolvastuk, hogy a megvizsgált területek közül 21 került a normál zónába, 11 a külső küzdelmi zónába, 7 a középső küzdelmi zónába, 1 a belső küzdelmi zónába és egyetlen egy sem került a zuzmósivatag kategóriába. Megfigyelhető, hogy a belső és középső küzdelmi zónába került területek sűrűn járt utak mentén voltak. Ebből arra lehet következtetni, hogy az autók kipufogógázai is károsak a levegőre nézve. Találkoztunk toxitoleráns zuzmófajokkal is, amelyek ugyanilyen körülmények között a normál zónába kerültek. A számadatak szerint falunk legtöbb pontján a levegő jó minőségű (normál és külső küzdelmi zónák), és csak kevés, vagyis szinte alig van olyan hely, ahol a levegő minősége egyáltalán romlott legyen (belső és középső küzdelmi zónák, zuzmósivatag). A megoldás erre az lehetne, hogy több fát ültessünk az utak mentén, hogy ezek megtisztítsák és csökkenteni az autóforgalmat, valamint a fűteni csak annyit, amennyi szükséges. Ezen kívül be kellene tartani az égetésre vonatkozó szabályokat is. Falunk zuzmótérképe színekben így néz ki:

Falunk légminőségének térképi ábrázolása

Összegzés

A Föld legnagyobb problémája az emberi hozzáállás. Ha mindenki átgondolja tetteit, annak következményeit, akkor lehetne csökkenteni a levegőszennyezést is. Ezenkívül az is segítene, javítana, ha a személygépkocsi számát csökkentenénk, ha utazáskor autóink minden férőhelyét megtöltenénk, ha pedig nem, akkor válasszuk a tömegközlekedést. Tűzeln csak annyit, amennyi szükséges, így a levegőt két szempontból is javítjuk, mivel kevesebb fát kell kivágni és kevesebb elégett fa kevesebb szennyezőanyagot is bocsájt ki.

Ajánlom, hogy mindenki gondolja át tetteit, azok következményeit, hiszen ha ezeket nem vesszük figyelembe, és mérték nélkül szennyezzük, saját magunk ellen dolgozunk. A cél nem kisebb, mint a Föld nevű bolygó megmentése. Ha nem teszünk semmit érdekében, magától nem születik megoldás.

Gondolkodj globálisan, cselekedj lokálisan! Így mosolyt tudsz csalni zöld bolygónk arcára.

(Részlet **Szász-Zsiga Nikolett** és **Póka Judit** dolgozatából)

„A csillagok is szebben látszanának.”

Interjú készítettem nagymamával, Rigó Ilonával:

- Ön hogyan látja a mai világ levegőszennyezését?
- Nem örvendeztető a látvány, hogy mindenütt körülöttünk jobban és jobban halmozódik a szemét, mely rontja a környezetet, és fertőzi a levegőt.
- Ön szerint helyes az avarégetés?
- Egyáltalán nem helyes, mert a föld termőrétegét rombolja, és a levegőt ártalmasan szennyezi.
- Meddig élhetünk szennyezett környezetben?
- Mivel a szennyezett levegőben elszaporodik a sokféle betegség, lényegesen megrövidül az emberek élete.
- Szennyezettebb-e most a levegő, mint régen és mennyivel?
- Sokkal szennyezettebb a levegő most, mint régen volt, szerintem több mint 50%-kal.
- Miért fontos a környezetnek a tiszta levegő?
- Azért fontos a környezetnek a tiszta levegő, mert zöldebbek és egészségesebbek lennének a fák, szebbek lennének a virágok, nem terjednének a baktériumok, betegségek, egészségesebbek lennének az emberek, és este a csillagok is szebben látszanának az égen.

– Ön szerint mi okozza a levegő szennyezését?

– A levegőt nagyon szennyezi a járművek és a mezőgazdasági gépek számának rohamos megnövekedése, a vegyszerek nagy mennyiségű használata, és mindenféle szemét égetése.

– Ön mit tenne, hogy a levegő ne szennyeződjön?

– Megkövetelném a környezetvédelmi törvények szigorú betartását, mely alól ne legyen senki kivétel, az utcán lévő ledobott szemetet gyakrabban összeszedném, és a kijelölt helyére tenném.

– Ön mit tenne a szennyezett levegő tisztításáért?

– Ajánlanám a gépkocsi használatának csökkentését, zöld övezetek növelését fák ültetésével, megtiltanám az erdőpusztítást és a dohányzást is.

(Készítette **Póka Jácint Tivadar**)

„Meg kellene óvnunk a természet gazdagságát.”

Interjú **Török Annamária** biológia-ökológia szakos tanárnóval

Melyek falunk példaértékű területei?

Nekem, mint példaértékű területek a faluban a gyönyörű gyümölcsösök és kertek jutnak eszembe. Ezek közül is a legjobban kedvelem a jó értelemben vett „rendetlen” kerteket, ahol a gazda a lehullott leveleket nem elégeti, hanem egy raktárba gyűjti; meghagy öreg faágakat, fatörzseket. Nem kaszálja le mindenhol a fűvet, hagy olyan sarkakat, ahol szabadon nőhetnek a növények. Az ilyen jellegű példaértékű terület sok élőlénynek (gerinctelen állatoknak, kétlélűeknek, hüllőknek, madaraknak, emlősöknek, rengeteg növénynek) ad otthont. A növényekből nyert komposzt gazdagítja a földet, a tápanyagok újra visszakérikülnek a körforgásba.

Melyik környékbeli település a legszennyezettebb? Mi a legnagyobb szennyező forrás?

A környéken a legszennyezettebb településnek Bánffyhunyadot tartom. Itt a legnagyobb szennyező forrást az autók kipufogógáza jelenti.

Hogyan lehetne a szennyeződések csökkenteni, megelőzni?

Világviszonylatban a szennyeződések a takarékos energiafelhasználás, a tisztább technológiák alkalmazása, a kevesebb gépjármű csökkenthetné. Helyi szinten a szennyezéseket a lakóházak légszigetelésével, energiatakarékosaggal, tudatos vásárlással, égetés helyett komposztálással stb. csökkenthetjük.

Ha Földünk valamilyen csoda folytán visszakapná a kezdeti energiaforrásait és azok minőségét, az elkövetett hibákból tanulnának-e, másként tennének ezek után?

Akarok bízni az emberek intelligenciájában, és azt mondom, igen, tanulnának. De mégis valami azt súgja, hogy az ember kapzsisága és kényelem utáni vágya határtalan, és emiatt nem tud harmóniában élni a természettel.

Ön mivel szennyezi háztartásában a levegőt?

Télen a fa égetésével, fűtéssel; gépjármű használatával (még ha korlátozzuk is a használatát); nem helyi termékek vásárlásával, amelyek hosszú utat kell megtegyenek, amíg hozzánk kerülnek, vagy az előállításuk során használt technológiák környezetszennyezők. Ezzel járunk hozzá a levegőszennyezéshez.

Hogyan lehetne ennek terjedését teljesen megállítani? Egyáltalán lehetséges lenne-e?

A túlélés érdekében meg kellene óvnunk a természet gazdagságát, ami lehetővé teszi számunkra az életet. A természeti erőforrásokból többet kellene újrahasznosítani. Meg kellene védeni a korlátozott szén- és olajkészleteket, tisztább energiaforrásokat találni és használni. Az is mérlegelésre érdemes, hogy tényleg szükségünk van-e ilyen sok energiára.

(Készítették: **Szász-Zsiga Nikolett** és **Póka Judit**)

Versenyek és versenyzők seregszemléje

Az Ady Endre Iskola kis- és nagyiskoláisi ebben az évben is szorgoskodtak, sokan közülük a mindennapi tanulás mellett versenyekre készültek, s azokon ügyesen szerepeltek.

A negyedikesek az idén négy országos versenyre jutottak el. Vincze-Jancsi Péter az *Ősziórsza népdalvetéledőn* képviselte megyénket.

Az *Aranytoll meseíró verseny* országos döntőjén Lukács Eszter elismerésben részesült, s a versenyen írt meséje mesekönyvben is megjelenik.

A *Barangolás az EU-ban* versenyre, Nagyváradra az országos döntőre az Adysok csapata: Péter- Jani Debóra, Kispál Nóra és Juhász Erik utazhat. Ez a verseny általános műveltségi feladványokkal és játékos fejtörőkkel várja a gyerekeket május 10-dikén.

A *Napsugár* folyóirat a negyedikeseknek szervezi meg a *Kőrösi Csoma Sándor Anyanyelvi Vetéledőt*, melyet az idén szintén Nagyváradon tartanak. Ez a verseny osztályok között zajlik hat hónapon keresztül. A Napsugárban megjelennek a versenyfeladatok, melyeket az osztályban közösen megoldunk, majd beküldünk. A félév alatt összegyűlt pontok alapján a szerkesztőség értesíti a legügyesebb osztályokat. Az országos döntőn megyénket három tanuló képviselheti május 17-dikén: Kiss-Cserey Gergő, Laczi Lóránd és Lukács Eszter.

A *Kuruty általános műveltségi vetéledőn* három csapat vett részt, a Sárga madarak: Kiss-Cserey Boróka, Benk Péter, Tököli Bálint, Kiss-Cserey Gergő, a Majmok csapata: Bántó Tamás Ádám, Antal Szilveszter, Berde Máté, Laczi Lóránd és a Mókusok csapata: Okos Rigó Aliz Ibolya, Bálint Gergő, Kis Pál Tamás, Lukács Eszter.

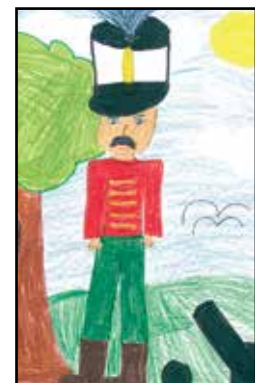
A *Kányádi Sándor megyei szavalóversenyen* részt vett: Bántó Tamás Ádám (III. díj), Gábor István és Péter- Jani Debóra.

A *Kenguru és Zrínyi Ilona matematikaversenyen* is sok diák szorgoskodott. Az utóbbin Szász-Zsiga Nikolett dicséretet kapott.

Március 15-dikével kapcsolatban a Kós Károly Kulturális Egyesület felhívására 200-nál több rajz készült, melyeket iskolánként díjaztak. A mi iskolánk díjazottjai: Laczi Lóránd (I. díj), Varga Dóra (II. díj) és Péter- Jani Debóra (III. díj).

A Föld-napja alkalmából hirdetett rajzverseny díjazottjai a kisiskolásoknál: Péter- Jani Debóra (I. díj), Laczi

▼ Péter- Jani Debóra (III. díj),

▼ Varga Dóra (II. díj)

▼ Laczi Lóránd (I. díj)

▲ A Kányádi Sándor-szavalóversenyen

Lóránd (II. díj), Okos Rigó Aliz Ibolya (III. díj). Díjazottak a felső tagozatról: Péter- Jani Bianka (I. díj), Péter Hajnal- ka (II. díj), Kolcsár Lilla (III. díj), a fotópályázat díjazottja Laczi Balázs volt.

A régiós szintű *Xántus János környezetvédelmi vetéledőn* iskolánk Eclipse csapata dicséretben részesült. A díjazottak: Kalló Elizabeth, Márton Krisztián, Okos-Rigó Péter-Pál és Péter- Jani Bianka.

A *Mikes Kelemen magyar nyelv és irodalom tantárgy- verseny* megyei szakaszán Szász-Zsiga Nikolett II. díjat szerzett, ugyanő a *Simonyi Zsigmond helyesírási vetéledő* megyei fordulóján III. díjat kapott.

A *Terra földrajzverseny* megyei szakaszára Lovász Jenő- Rihárd és György Péter jutott tovább. A *bibliaisme- reti vetéledő* megyei fordulóján Török Boglárka, Lovász Jenő- Rihárd, Péter- Jani Bianka és Póka Judit- Eszter dicséretet szereztek.

Márciusban iskolánk szervezte a *Csillagszerző ma- tematikaverseny* megyei szakaszát, melyen tanulóink ügyesen szerepeltek.

A Gyarmathy Zsigmond- ösztöndíjban idén Szász- Zsi- ga Nikolett, Péter- Jani Bianka, Márton Krisztián, Bálint Orsolya, Rácz Vivien- Denissza és Zsebe János- Zsolt részesült a pályázatot benyújtó 23 tanuló közül.

Gratulálunk diákjainknak a szép eredményekhez. Kellemes vakációt, áldott húsvéti ünnepeket kívánunk mindenkinek.

Laczi Julianna-Zsófia,
Péter Mónika-Mária

A FÖLD VILÁGNAPJA

Április 9–11-én immár tizenharmadik alkalommal szervezte meg a Silvanus Ökológiai Egyesület (SÖE) és a miskolci Holocén Természetvédelmi Egyesület (HTvE) a Föld Világnapja rendezvényt a kalotaszentkirályi Ady Endre Iskolában.

Első alkalommal, szerda délelőtt erdősítésre került sor. A helyi Ady Endre Iskola diákjai és pedagógusai a Dealu Botii település határában levő községi erdőben 200 db fenyőfa csemetét ültettek el. Csütörtök délután szemetet gyűjtöttek a település utcáiról.

Pénteken a Holocén Természetvédelmi Egyesület önkéntesei, Nagy Gábor, Nyíri Gábor és Nagyhajú Nóra „Éltető levegőnk” címmel a körösfői, a bánffyhungyadi és a kalotaszentkirályi iskolában tartottak nyíltórát/előadást. Ezt követően beszédek hangzottak el a környezeti problémákról, majd a rajz- és esszépályázatok kiértékelése következett. A beérkezett 21 esszépályázat értékel- ték a HTvE munkatársai és a következő diákok dolgo- zatai kerültek díjazásra: Szász-Zsiga Nikolett-Noémi, Póka Judith-Eszter, Kalló Elizabeth, Rigó Erika, Bálint Orsolya-Mónika, Bálint Tímea-Mária, Péter- Jani Bianka, Szász-Zsiga Aliz Alexandra, György Szilárd, Péter Nor- bert, Kolcsár Lilla, Póka Jácint-Tivadar, Márton Krisz- tián, Márton Szilárd, Török Boglárka, Vincze J. Réka, Okos-Rigó Péter-Pál a kalotaszentkirályi Ady Endre Is- kola, Varga Brigitta és Gergely Emil a körösfői Kós Ká- roly Iskola, Néneth Klaudia és Burai Valentina a zsám- bóki Bajza Lenke Általános Iskola, Gál Zita-Gyöngyvér és Rácz Eleonóra-Adrienn a szilágylompéti Ady Endre Iskola diákjai.

Az értékelés után elültetődött a már hagyományossá vált Föld-napi faszor az iskola kertjében.

A rendezvényt a diákok jól megérdemelt díjazása zárta, az esszépályázatos nyertesek ez év augusztus 11–15. között részt vehetnek az ingyenes ökotáborban.

A rendezvényt a fent nevezett egyesületek szervez- ték, a helyi Ady Endre Iskola, a Termowood KFT, a Karton Pack KFT, az Alfa Kalota KFT, a Kolozs Megyei Tanács és a kalotaszentkirályi Polgármesteri Hivatal támogatta.

Péter György-Árpád
egyesületi elnök

ZIUA MONDIALĂ A PĂMÂNTULUI

În 9–11 aprilie s-a organizat de Asociația **Ecologică „Silvanus” (AES)** și Asociația **Ecologică „Holocén” (AEH)**, a 13-a ediție „Ziua Mondială a Pământului”.

Miercuri, elevii și profesorii Școlii Gimnaziale „Ady En- dre” au plantat 200 de puieți de brad și molid în pădurea comunală situată în Dealu Botii. Joi după masă a avut loc colectarea deșeurilor, astfel s-au curățat văile și străzile satului.

Vineri voluntarii AEH, Nagy Gábor, Nyíri Gábor és Nagyhajú Nóra au ținut oră deschisă de ecologie în școlile din Izvoru Crișului, Huedin și Sâncraiu. Au urmat discursuri pe teme ecologice, după care a avut loc eva- luarea desenelor și eseurilor tematice. Eseurile următo- rilor elevi au fost premiate: Szász-Zsiga Nikolett-Noémi, Póka Judith-Eszter, Kalló Elizabeth, Rigó Erika, Bálint Orsolya-Mónika, Bálint Tímea-Mária, Péter- Jani Bian- ka, Szász-Zsiga Aliz Alexandra, György Szilárd, Péter Norbert, Kolcsár Lilla, Póka Jácint-Tivadar, Márton Krisztián, Márton Szilárd, Török Boglárka, Vincze J. Réka, Okos-Rigó Péter-Pál din Școala Ady Endre Sâncraiu, Varga Brigitta și Gergely Emil din Școala Kós Károly Izvoru Crișului, Néneth Klaudia și Burai Valenti- na din Școala Bajza Lenke Zsámbók (Ungaria), Gál Zi- ta-Gyöngyvér și Rácz Eleonóra-Adrienn din Școala Gim- nazială „Ady Endre” Lompirt.

S-au plantat arbori și evenimentul s-a încheiat cu premierea elevilor câștigători la concursul de desen și eseuri.

Asociațiile de mai sus au organizat, iar Școala Gim- nazială „Ady Endre” Sâncraiu, S.C. Termowood S.R.L., S.C. Karton Pack S.R.L., S.C. Alfa Kalota S.R.L., Consiliul Județean Cluj și Consiliul Local Sâncraiu au sprijinit activitățile.

Péter György-Árpád
președinte

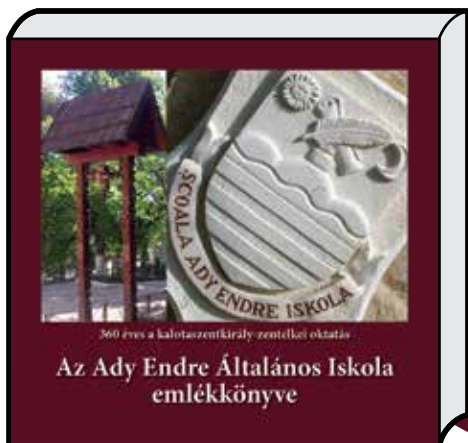
◀ Föld-napi szemétygyűjtés a település utcáiról

▼ A Föld-napi faszor elültetése az iskola udvarán

Húsvét után

HÚSVÉT ELŐTT... nehéz, szomorú léptek.
 Húsvét előtt... zokogó, bús miértek.
 Húsvét előtt... ajtók, kemények, zártak.
 Húsvét előtt... arcok, fakóra váltak.
 Húsvét előtt... szívek, üres-szegények.
 Húsvét előtt... kihamvadott remények.
 Húsvét előtt... egy nagy „Minden hiába!”
 Bús eltemetkezés az éjszakába.
 De húsvét lett! Feltámadott a Mester!
 HÚSVÉT UTÁN... el a gyásszal, könnyekkel!
 Húsvét után... futni a hírral frissen!
 Húsvét után... már nem kérdezni mit sem!
 Húsvét után... új cél és új sietség!
 Jézus é! Nincs út, mely messze esnék!
 Húsvét után... erő, diadal, élet!
 Csak azokért sírjunk húsvéti könnyet,
 Akik még mindig húsvét előtt élnek.

La paşti

Prin pomi e ciripit și cânt,
 Văzduhu-i plin de-un roșu soare,
 Și salciile-n albă floare -
 E pace-n cer și pe pământ.
 Răsufnul cald al primăverii
 Adus-a zilele-nvierii.
 Și cât e de frumos în sat!
 Creștinii vin tăcui din vale
 Și doi de se-ntâlnesc în cale
 Își zic: Hristos a înviat!
 Și râde-atâta sărbătoare
 Din chipul lor cel ars de soare.
 Și-un vânt de-abia clătinitor
 Șoptește din văzduh cuvinte:
 E glasul celor din morminte,
 E zgomotul zburării lor!
 Și pomii frunțile-și scoboară
 Că Duhul Sfânt prin aer zboară.
 E liniște. Și din altar
 Cântarea-n stihuri repetate
 Departe până-n văi străbate –

Și clopotele cântă rar:
 Ah, Doamne! Să le-auzi din vale
 Cum râd a drag și plâng a jale!
 Biserica, pe deal mai sus,
 E plină astăzi de lumină,
 Că-ntreaga lume este plină
 De-același gând, din cer adus:
 În fața noastră ni e soarta
 Și viața este tot, nu moartea.
 Pe deal se suie-ncetisor
 Neveste tinere și fete,
 Bătrâni cu iarna vieții-n plete;
 Și-ncet, în urma tuturor,
 Vezi șovăind câte-o bătrână
 Cu micul ei nepot de mână.
 Ah, iar în minte mi-ai venit
 Tu, mama micilor copile!
 Eu știu că și-n aceste zile
 Tu plângi pe-al tău copil dorit!
 La zâmbet cerul azi ne cheamă -
 Sunt Paștile! Nu plânge, mamă!

360 éves a kalotaszentkirály-zentelkei oktatás – Az Ady Endre Iskola emlékkönyve megvásárolható az iskola titkárságán, Bánffyhunyadon a Kalotaszeg könyvesboltban és Kolozsváron a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem könyvesboltjában.

* VICCEK * BANCURI * VICCEK * BANCURI * VICCEK * BANCURI *

A Danubius rádiót felhívja a cigány:
 – Jó napot kívánok. Lákátos Áládár vágyok. Tegnap a Váci utcában tálaltam egy pénztácat. Volt benne 82 ezer forint, 510 német márka, 600 USA dollár, 500 ezer olasz líra, és 280 svájci frank. Volt benne egy személyi igazolvány is, aszongya: Kiss Péter Richárd, Budapest, Dobó utca. Nnnnaa, neki küldeném a következő számot...

*

A tanár nincs megelégedve az elsősök szellemi színvonalával, ezért gúnyosan így szól hozzájuk:

– Kérem, aki idiótának érzi magát, az álljon fel!

Nagy csend, mindenki ülve marad. Egyszer csak egy fiatalember óvatosan feláll.

– Nos, maga úgy gondolja, hogy rászolgált az idióta elnevezésre? – kérdi a tanár gúnyosan.

– Az igazat megvallva nem, de nem bírtam nézni, hogy a tanár úr egyedül álldogál.

– Jean, vegyen fel sportcipőt!
 – Miért, uram?
 – Átfutjuk a mai újságokat.

*

– Hogy hívják a Vatikán focicsapat edzőjét?

– ???

– Tréningatyá.

*

– Alo, mări, loane, zic aștia la televizor că la voi, la Miercurea Ciuc, îs –35 de grade. Cum naiba rezistați voi acolo?

– Da' de unde, mări, Gheo!? Uite, termometrul meu îmi arată –20.

– Păi, și aștia de la meteo de ce-or fi zis că-s –35?

– Aaa, poate afară....

O blondă își sună prietena:
 – M-am săturat. De la patru îmi aștept prietenul..., și acum e deja cinci fără un sfert.

– Dar la ce ora trebuia să vă întâlniți?

– La trei.

*

Un tip își cumpără o mașină nouă, ajunge acasă și o parchează în fața blocului. Precaut, lasă în geam un anunț, pe care pe care scrie:

„Aviz hoților de mașini. Nu spargeți, nu am casetofon, CD player sau Mp3 player”

A doua zi, omul se trezește, să meargă la muncă. În locul în care a parcat mașina găsește o cărămidă și sub ea un bilet: „Lasă că-i punem noi!”

Kiadja a Kalotaszentkirályi Polgármesteri Hivatal
 Editat de Primăria Comunei Sâncraiu

✉ 407515, Sâncraiu nr. 340, județul Cluj
 tel/fax: 0264 257588

e-mail: sancraiu@sancraiu.ro web: www.sancraiu.ro